

Psalmus

Et letentur omnes qui sperat in te. Tunc illi quibus gustans suavis est dominus. In eternum exultabut et habebis in eis. Ipsa ergo erit eterna exultatio: cum templu dei sit iusti. Et erit gaudium ipsorum; ipse incolatus eorum. **E**t gloriantur in te oes qui diligunt nomen tuum. Tunc cum adest eis ad fruendum quod diligunt. Et bene in te tanquam possidetes hereditatem: de quod Titulus psalmi est: cum et ipsi sint eius hereditas: quod significat: inhabitabis in eis. A quo bono exhibentur: quod sum multitudinem impietatum eorum expellit deus. **Q**uoniam tu bennedictus iusto. **H**ec est benedictio: gloriari in deo: et inhabitari a deo. **I**sta sanctificatio procedit iustis. Sed ut iustificant: procedit vocatio: que non est meritorum: sed gratie dei. Omnes enim peccauerunt et regent gloria dei. Quos enim vocavit: hos et iustificauit. Quos autem iustificauit: hos et glorificauit. Quia ergo vocatio non meritorum nostrorum: sed benivolentie et misericordie dei est: subiectum dicens. **H**omine: ut scuto bone voluntatis tue coronasti nos. Bona enim voluntas dei procedit bona voluntate nostram: ut preciores vocet in penitentiā: Et ipsa sunt arma: quibus expugnat inimici. **L**atra quem dicit: Quis accusabit aduersos electos dei? Et si de per nobis: quod contra nos? Qui unico filio suo non percipit: si per nobis oibus tradidit illum. Si enim adhuc cum iniuriam ciessimus: christus per nobis mortuus est: multo magis reconciliati: salvi erimus ab ira per ipsum. **H**oc est invictissimum scutum: quo repellitur inimicus desperatione suggenerens: multitudine tribulationum et temptationum. **T**otus ergo textus psalmi est oratio ut exaudiatur: ab eo quod scriptum est: Erba mea exaudi domine: vos ad regem meum et deus meus. **E**ninde intellectus eorum quod impediunt ad videndum deum: id est ut se exauditum esse cognoscant: ab eo quod scriptum est: **Q**uoniam ad te orabo domine: mane exaudiens vocem meam: vos ad thronum sanguinum et dolosum abominabitur dominus. **T**ertio sperat se dominum dei futurum: et nunc ei appropinquare in timore ante consumationem quod expellit timorem: ab eo quod scriptum est: Ego autem in multitudine misericordie tue: vos Adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. **Q**uarto proficiens per misericordiam inter illa ipsa quibus impetrare dirige se sentit: orat ut adiuuet intrinsecus ubi nemo hominum videt: ne auerterat malis linguis: ab eo quod scriptum est: Bene deduc me

VI

in tua iusticia propter inimicos meos: vos ad linguas suis dolose agebat. Quinto prophetia est: quod pena maneat inimicis: quoniam iustus vir saluus erit. Et quod premium iusti adepti sunt: qui vocati venerunt: et donec producerent viriliter oiam sustinuerunt: ab eo quod scriptum est: Judica illos deus: vos ad finem psalmi.

ExPLICIT Tractatus de ps. v. **I**ncepit tractatus de ps. vi. **I**n fine in hymnis de octauo: ps. David.

De octauo: hic videtur obscurum. Nam cetera in hoc titulo manifestiora sunt. **F**ilium est enim nonnullis die iudicij significare: id est tempus aduentus domini nostri quo veterus est ad iudicandum vivos et mortuos. Qui aduentus computatis annis ab Adam post septem milia annorum futurum credit. Ut se pre annorum milia tanquam septem dies trahant. **E**ninde illud tempus tanquam dies octauum adueniat. Sed quoniam dictum est a domino: Hoc est verum scire tempore que pater posuit in sua prete. Et de die vero et hora illa nemo scit: neque angelus: neque virtus: neque filius: nisi solus pater. Et illud quod scriptum est: Tunc sureretur venire die domini: satis apte ostendit neminem sibi oportere arrogare scientiam illius temporis computatione aliqua anno. Si enim post se pre milia annorum ille dies venturum est: oīs homo potest annis computatis aduentum eius addiscere. **U**bi erit ergo: quod nec filius hoc nouit: **Q**uo dicit ideo dictum est: quod per filium homines hoc non discunt: non quod apud se ipse non nouerit: sed sum illa locutione: **E**xtemporales dominus deus vester: ut sciat: id est scire faciat vos. Et exurge domine: id est fac nos exurge. **C**um ergo ita dicatur: nescire filium hunc die: non quod nesciat: sed quod nescire faciat eos quibus hoc non expedit scire: id est non eis hoc ostendat: quid sibi vult nescio quod presumptio: que annis computatis: certissimum sperat per septem annorum milia die domini. **N**os igitur quod scire nos dominus noluit: libenter nesciamus. **E**t queramur quid velit sibi iste titulus: qui scribit de octauo. **P**otest quidem etiam nulla annorum temeraria supputatione: dies iudicij octauum intelligi: quod iam post finem huius seculi accepta eterna vita: tunc non erunt aie iustorum obnoxie temporibus. **E**t quoniam tempora septem dierum iustorum repetitione volvuntur: octauus forte ille dictus est: qui varietatem istam non habebit. **E**st aliud quod hic non absurde accipi potest: cur octauum dicatur iudicium: quod post duas generationes futurum est:

Psalmus

Vñā q̄ ad corpus: alterā que ad animā pertinet. Ab Adā eīn vñq̄ ad Moysen genus humanū virit ex corpore: id est fū carnē. Qui etiā exterior & vet⁹ homo dicit: t cui vñt⁹ testamentū datū est. Et̄ h̄uis religio sis: tñ carnalibus adbuc opationib⁹ futura spūalia p̄signaret. Hoc toto tempe quo fū corpus viuebat: regnauit mors: sicut Apostolus ait: etiā in eos qui nō peccauerūt. Regnauit aut̄ ex similitudine p̄uariationis. Ade: sicut idez dicit: qm̄ vñq̄ ad Moysen accipiendū est: qusq̄ legis opera: id est carnaliter obseruata illa sacramēta: etiā eos obstrictos tenuerūt certi mystērii grā: qui vni deo subditi erāt. Ab aduētu aut̄ domini ex quo ad circūcisionē cordis a carnis circūcisione transitū est: facta vocatio est: vt fū aīam viueret: id est fū interiorē hominē. Qui etiā nouus hō ppter regenerationē dicit morsq̄ spiritualiū in nouationē. Manifestū est aut̄ ad corpus quaternariū numerū pertinere: ppter notis sumā elemēta quattuor quib⁹ p̄stat: t quat tuor qualitates: siccā: humidā: calidā: frigidā. Unde quattuor etiā tēporibus ad ministrāt: verno: estate: autumno: hyeme. Hec sunt notissima. Nam de quaternario numero corporis tractat etiā alibi subtili⁹: sed obscurius. Quod in hoc sermone vitandū est: quē etiā minus eruditis accommodatū esse volum⁹. Ad animū vero ternariū numerū p̄tinere p̄t intelligi: ex eo q̄ tripliciter deum diligere iubemur: ex toto corde: ex tota anima: ex tota mente. De quibus singulis nō in psalterio: sed in euā gelio disputandū est. Hūc ad testimoniuīz ternarij numeri ad animū p̄tinentis: satis puto esse qd̄ dictū est. Peractis igitur numeris corporis ad veterē hominē t ad vetus testamentū p̄tinentib⁹: pactis etiā numeris animi ad nouū hominē t ad nouiū testamentū relatis: sicut septenario numero trāsacto: qz vñū quodq̄ tpaliter agitur: quaternario in corpus: ternario in aīm distributo: veniet octau⁹ iudicij dies. Qui merit⁹ tribuēs qd̄ debet: iā nō ad opa tpa lia: s̄ ad vitā eternā scōs trāsseret. Impios vero dānat in eternū. Quā dānationē metuēs: orat ecclia in h̄ psalmo dicens:

Alia lfa. t̄ furore tuo.

Domine ne ī ira tua argyas me: Bicit etiā Aplius irā iudicij. Thesaurizas tibi inq̄tirā i die ire iusti iudicij dei. In q̄ se nō vult argui: q̄s i hac vita sanari desiderat. Hec in t̄ fu-

VI

rore tuo corripias me. Corripias: mihi videt. Ad emēdationē eīn valet. Nā q̄ arguit: id est accusat: metuēdū est ne in finē habeat dānationē. Sed qm̄ furor plus videt cē q̄ ira: p̄t mouere cur illud qd̄ est mut⁹: id est correptio: cū eo positū ē qd̄ est duri⁹: id est cū furore. Sz ego puto vñā rē duob⁹ verbis significataz. Nam in greco οὐαίωσ. qd̄ est in primo versu: h̄ significat qd̄ οργή. qd̄ est in scđo versu. Sed cū latini vellēt etiā ipsa duo v̄ba ponere: q̄s itum est qd̄ eēt vicinū ire: t̄ positū est furore. Sō varie codices h̄nt. Nā in alijs p̄us iucnit ira: deinde furore. In alijs p̄us furore: deinde ira. In alijs p̄ furore idignatio ponit: aut bilis. Sz q̄cquid illud ē: mot⁹ ē animi p̄uocās ad penā inferendā. Qui tñ mot⁹: nō tanq̄ ale deo tribuēdus est: de q̄ dictū est: Tu aut̄ dñe virtutū cū trāquillitate iudicas. Qd̄ aut̄ trāquillū est: nō est pturbatū. Nō ergo cadit i deū iudicē pturbatio: s̄ qd̄ in eius ministri sit: qz p̄ leges eius sit: ira ei⁹ dicitur. In q̄ ira nō solū argui se nō vult anima q̄ nūc orat: s̄ nec corripi: id est emēdari vel erudiri. Nā in greco πατέσθιο. positum est: id est erudias. Arguntur eīn in die iudicij oēs q̄ nō habēt fundamētū qd̄ est christus. Emēdan⁹ aut̄: id ē purgant̄: q̄ huic fundamēto supedificat̄ lignū: senū: stipulā. Detrimentū eīn patientur: s̄ salvi erunt tanq̄ p ignē. Quid ḡ iste orat: q̄ nō vult in ira dñi vel argui vel emēdari: Quid nisi vt sanet: Ebi eīn sanitas est: nec mors metuenda est: nec vrētis aut secātis medici manus. Sequit̄ itaq̄ t̄ dic̄:

Miserere mei domine qm̄ infirmus sum: lava me dñe quoniā turbata sunt ossa mea. Id est firmātēz anime mee vel fortitudo. Hec eīn ossa significat. Bicit ergo anima: fortitudinē suā esse turbatā: cū ossa nominat. Neq̄ eīn credendū est: qd̄ habeat ossa que videm⁹ in corpore. Quapropter ad expositionēz pertinet qd̄ subiicit. Et anima mea turbata est valde: Ne qd̄ ossa appellavit: corporis intelligerent. Et tu domine vñq̄ quo. Quis nō intelligat signifi- carī animā luctantē cū moribus suis: diu autē dilatā a medico: vt ei p̄suaderetur in que mala se peccādo p̄cipitauerit: Quod eīn facile sanat: nō multū cauetur. Ex difficultate aut̄ sanationis: erit diligentior custodia recepte sanitati. Nō ergo tanq̄ crudelis de⁹ estimādus est: cui dicitur: Et tu

Psalms

domine vscq. Sed tanq bonus p suasor anime: quid mali sibi ipsi peperit. Non dñm em tā pfecte orat hec anima vt ei dici possit: Adhuc loquēte te dicam: Ecce assūm. Simul vt etiā illud agnoscat quāta pena impijs pparetur qui se nolūt cōuertere ad deū: si tantā difficultatē cōuertentes patiunt. Sicut alio loco scriptū est: Si iustus vix saluus erit: peccator et impius vbi parrebūt: Cōuertere dñe et erue animā meā: Cōuertes se: orat vt ad eā cōuertatur et deus: Sicut dictū est: Cōuertimini ad me: et cōuertar ad vos: dicit dñs: An ex illa locutio intelligendū est: cōuertere dñe: id est fac me cōuerti: cū in ipsa sua cōuersione difficultatē laborem q sentiret. Nā pfecta nostra cōuersio paratū inuenit deū: sicut pphā dicit: Tanq diluculū paratū inuenientū eū. Qm ut euā amittim⁹: nō eius absentia q vbiq adest: sed nra fecit auersio. In hoc mūdo erat inqt: et mūdus p eū factus est: et mūdus eū nō cognouit. Si ergo in hoc mūdo erat: et mūdus eū nō cognouit: nra inmundici: nō fert ei⁹ aspec̄tū. Bū em nos cōuertimur: id est in mutatione veteris vite resculpim⁹ spiritū nostrū: durū sentimus et laboriosū ad serenitatē et trāquillitatē diuine lucis a terrenar⁹ cupiditatē caligine retoqrī. Et in tali difficultate dicimus: cōuertere dñe: id est adiuuā nos vt pfectas in nobis cōuersio q te paratū inuenit: et fruendū te p̄bentē dilectorib⁹ tuis. Et iō postq̄ dixit: Cōuertere dñe: ad didic̄t: et erue animā meā: tanq inherentez pplexitatibus hui⁹ seculi: et spinas quasdā dilacerantū desideriorū in ipsa cōuersioē patiēt. Saluū me fac: inquit: ppter misericordiā tuā. Intelligit nō suorū meritorū esse q sanat: q siquidē peccati et datū pceptū ptereunti: iusta dānatio debet. Sana me ḡ inquit: nō ppter meritum meū: s. ppter misericordiā tuā. Qm nō est in morte qui memor sit tui: Intelligit quoq nūc cē tps cōuersiois. Quia cū ista vita trāsierit: n̄ restat nisi retributio meritorū. In inferno q̄s cōfitebit tibi: Confessus ē in inferno ille diues: de q̄ quo dñs dicit: Qui Lazarū vidit in reque: se aut in tormentis dolebat. Usq adeo confessus: vt etiam moneri suos vellet: vt se a pctis cohiceret: ppter penas q apd inferos eē nō credūt. Quis cōfrustra pcessus est: tñ sibi merito illa accidisse tormenta: qñ etiā suos ne in hec incideret: doceri cupiebat.

*Alia lra.
teripe.*

VI

Quid ergo est: in inferno q̄s cōfitebitur tibi: An infernū vult intelligi: quo post iudi cū p̄cipitabūt impij: vbi iā ppter pfun diores tenebras nullā dei luce videbunt: cui aliqd p̄fiteant: Nā iste adhuc eleuat̄ oculis q̄s iā p̄fundō interposito: potuit tñ videre Lazarū in reque p̄stitutū. Et cui⁹ cōpatiōē: ad p̄fessionē coactus ē moritorū suorū. Nō etiā illud itelligi: vt mortē vocet pctim: qđ p̄cepta diuina lege committit: vt aculeū mortis: mortē appellem⁹: qđ mortē cōparet. Acule⁹ em̄ mortis: pccati. In q̄ morte: b̄ ē ee īmemorē dei: legē ei⁹ et p̄cepta ptenere. Ut infernū dixerit: cēcitatē animi: q̄ peccantē: id ē morietē excipit et inuoluit. Sicut nō pbauerit inqt h̄re deū in noticia: dedit illos de⁹ in reprobus sensū. Ab ista morte et ab isto inferno tutā se p̄beri aia dep̄cat: dū molit p̄fessionē ad deū: et sc̄it difficultates. Quapropter p̄terit dices: Laborauī in gemitu meo. Et tāq̄ pax p̄fuerit: addic̄t et dicit: Lauabo p singulas noctes lectū meū: Lectus est b̄ loco appellat⁹: vbi reqescit animus eger et infirm⁹: id est in voluptate corpori et oī delectatiōē seculari. Quā delectationē lachrymis lauat: q̄ sese ab illa conat extrahere. Videl etiā se dānare carnales cōcupiscētias: et tñ delectatiōē tenet infirmitas: et in ea libēter iacet: vñ resurgere nisi sanatus anim⁹ nō p̄t. Qr aut̄ ait: p singulas noctes: b̄ fortasse accipi voluit: qđ ille q spū p̄emptus sentit aliquā lucevitatē: et tñ in delectationē hui⁹ seculi p carnis infirmitatē aliquān̄ reqescit: tanq̄ dies et noctes alterno affectu cogit pati. Ut cū dicit: mēte seruio legi dei: tanq̄ diē sentiat. Rursus cū dicit: carne aut̄ legi pcti: inclinet in noctē: donec oīs nox trāseat: et veniat vn⁹ dies: de q̄ dicit: Nō astebo tibi: et videbo. Tūc em̄ astebit. Nūc aut̄ iacet: qñ in lecto ē. Quē lauabit p singulas noctes: vt tātis lachrymis ipetret efficacissimā de dei misericordiā medicinā. In lachrymis stratiū meū rigabo. Repetitio ē. Lū em̄ dicit: in lachrymis: oīdit quēadmodū supl⁹ lauabo: dixerit. Hoc aut̄ accipim⁹ stratū: qđ superius lectū. Qđ rigabo: amplius sit aliiquid: q̄s lauabo. Qm p̄t aliqd in superficie lauari: Rigatio vero ad iteriora p̄tinet: qđ significat fletū vscq ad cordis intima. Tpm em̄ varietas: qđ p̄teritū posuit: cū diceret: laborauī in gemitu meo: et futuriū: cū diceret: lauabo p singulas noctes

Psalmus

VI

lectū meuz: rursus futurum: in lachrymis
stratū meū rigabo: illud ostēdit: qd sibi di-
cere debeat: cū quisq; in gemitu frusta la-
borauerit. Tānq; diceret: Nō pfuit cū h
feci. q; illud faciā. **Turbat** ē ab irā
oculus meo: Estrū sua an dei: in q; petit
ne argueret aut corripere. Sed si illa diez
iudicij significat: quō nūc pōt itelligi: An
inchoatio eius est: qd hic hoies dolores t
tormēta patiunt: t maxie dānū intelligen-
tie vitatis: sicut iā cōmemorau i qd dictu
est: Bedit illos de in reprobū sensū: Nā
ea est cecitas mentis. In eā q; quis dat su
erit: ab interiore dei luce secludit. Sed nō
dū penitus: cū in hac vita ē. Sūt enī tene-
bre exteriōres q; maglad diē iudicij p̄tine-
re intelligunt: Tēt penit extra deū sit: q; q; s
dū tps est: corrigi noluerit. Penit enī eē
extra deū quid est: nisi esse in summa cecita-
te. Siquidē de habitat lucē inacessibile:
quo ingrediunt quib; dicit: Intra ingau-
diu dñi tui. Huius igit ire inchoatio est:
quā in hac vita pati q; quisq; pctōr. Timēs
utq; iudicij diē: laborat t plāgit: ne ad il-
lud pducak: cui initū tam p̄nitiosum nūc
experit. Et ideo nō dixit: extinct est: b turbat
ē ab ira oculus meo. Si aut̄ sua ira di-
cit oculū suū eē turbatū: neq; h mīz ē. Nā
hinc forsitan dictū est: Nō occidat sol sup
iracundiā vestrā: qd interiore sole: id ē sa-
pientiā dei: tanq; occasū in se pati arbitra-
tur mens: q; sua pturbatione illū videre nō
sinit. In ueterā in oib; inimicis
meis. Be ira tñ dixerat: si tñ d sua ira di-
xerat. Cōsideratis aut̄ reliq; vitiis: inue-
nit se oib; esse vallatū. Que vitiā qm ve-
teris vite sunt t veteris hoies: q; exuendi su
mus: vt induamur nouo: recte dictū est in
ueterā. In oib; aut̄ inimicis meis: vel
inf ipa vicia dicit: vel inter hoies q; nolunt
ad deū queri. Nā t bi etiā si nesciūt: etiā si
parcūt: etiā si ihsdē puiujs t domib; t ciui-
tatib; nulla lite interposita: t crebris collo
quijs qsi cōcorditer vtunk: nihilomin tñ
intētione p̄traria: inimici sunt eis q; se ad de
um querunt. Nā cū alij amant t appetunt
istū mundū: alij se optāt ab isto mūndo libe-
rari: quis nō videat illos inimicos eē istū
Nā si pñt: eos secū ad penas trahunt. Et
magnū donū est: inf eoz verba versari q;
tidie: t nō excedere de itinere p̄ceptoꝝ dei.
Sepe enī mens nitens pgere in deū: cōfus-
sa in ipso itinere tr̄pidat. Et pleriq; p̄pte
rea nō implet bonū p̄positum: ne offendat

Alia līfa.
t int̄ oēs in/
micos meos.

eos cum quib; viuit: alia bona peritura t
trāseuntia diligētes atq; sectātes. Ab his
separat est ois sanus: nō locis: sed animo.
Nā locis corpora cōtinent. Animo aut̄ lo-
cus est affectio sua. Quapropter post labo-
rē t gemitu t umbres creberrimos lachry-
marū: q; inane nō pōt esse qd tā vehemen-
ter rogatur: q; fons est oim misericordiarū: ve-
rissimeq; dictū est: Prope est dñs obtutis
corde: post tācas difficultates exauditā se
aīa pīa significās. Quā lic̄ etiā eccliaz in-
telligere: vide qd adiūgit. **Discedite**
a me omnes q; opamini iūquitate:
qm exaudiuit domin⁹ vocē fletus
mei. Eel in p̄phetia dictū est: qm disces-
suri sunt: id est separabunt a iustis impīj: cuj
iudicij dies venerit: Eel nūc: Quia etiā si
pariter atq; ihsdē cōuenticulis cōtinentur:
tñ in area nuda iāz grana separata sunt a pa-
leis: q; quis inter paleas lateat. Simul utq;
versari possunt: sed simul vento auferri nō
possunt. Qm exaudiuit dñs voce fletus
mei. **Exaudiuit dominus de-
cationē meā: dñs orationē meā suscep-
pit.** Crebra eiusdē sententie repetitio: nō
quasi narrātis necessitatē: sed affectū exul-
tantis ostendit. Sic enī loqui gaudētes so-
lent: vt nō eis sufficiat semel enunciare qd
gaudent. Iste fructus est illi gemitus: in
quo laborat: t illarū lachrymarū: quibus
lauatur lectus: t stratus rigat. Quoniam q
seminal in lachrymis: in gaudio metet. Et
beati lugentes: qm ipi solabunt. **Eru-
bescant t cōturbentur omnes inimici
mei:** Discedite a me oēs: dixi supi-
us: qd etiā in hac vita sicut expositū est: si-
eri pōt. Qd aut̄ dicit: erubescat t cōturban-
tur: nō video quēadmodū eueniē possit:
nisi illo die cū manifesta fuerint iustoz pre-
mia t supplicia pctōr. Nā nunc vñz adeo
nō erubescūt impīj vt nobis insultare non
desināt. Et pleriq; tñ valēt irrisiōnib; su-
is: vt uifirmos hoies d christi nomine eru-
bescere faciāt. Unde dictū est: Quisquis
me erubuerit corā hoib; erubescā eū co-
ram patre meo. Nā vero quisq; sublimia
illa p̄cepta implere voluerit vt dispergat:
det pauperib;: quo iusticia ei maneat in-
ternū: omnibusq; suis rebus terrenis ven-
ditis t indigentibus erogatis: christuz seq
voluerit dicens: Nihil intulimus in hunc
mundū: verū nec auferre quid possumus:
victū t tegumentū hñtes: his p̄tenti sim:
incident in istoz sacrilegaz dicacitatem: t ab

**Alia līfa bāba
vehementē.**

Psalms

eis qui sanari nolunt: vocat insanus: Et se-
pe ne hoc vocet a desperatis hominibus: tre-
pidat facere et differt: quod omni fidelissimum
et potentissimum medicus imperauit. Non
ergo nunc isti possunt erubescere: quib' ne
nos erubescam' optandum est: et a proposito
utinere vel reuocemur vel impediatur ut
retardemur. Sed veniet tempus ut illi cru-
bescant: dicentes ut scriptum est: Hi sunt quos
aliquando habuimus in derisu et in similitu-
dine improprietatis. Nos insensati: vitam illos
estimabamus insaniam: et finem illos sine
honoore. Quomodo computati sunt inter fi-
lios dei: et inter sanctos sors illos est. Er-
go errauimus a via veritatis: et iusticie lu-
men non luxit nobis: et sol non ortus est no-
bis. Repleti sumus iniquitatis via et pali-
tioris: et ambulauimus solitudines difficilis:
viam enim domini ignorauimus: Quid
nobis profuit superbia: aut quid diuinitarum
iactatio contulit nobis? Erasierunt omnia
illa tamen umbras. Qd autem ait: Loueran-
tur et confundantur: Quis non iudicet eum
iustissimam penam: ut querisione ad confusione
habeant: qui ad salutem habere noluerunt.
Beinde addidit: Valde velociter.
Cum enim iam desperari ceperit iudicij dies: cu[m]
dirent pax: tunc eis repentinus veniet inte-
rit. Quidcumque autem venerit: celerime venit
quod desperat esse venturum: Et longitudinem vi-
te huius non facit sentiri: nisi spes vivendi. Ma-
nibus videtur esse celerius: quicquid in ea
iam perterritum est. Cum ergo iudicij dies venerit: tunc
sentient peccatores: quod non sit longa oisvi-
ta que transit. Nec oīno eis vident poten-
tarde venisse: quod non desideratibus: sed po-
tius non credentibus venerit. Neque et illud bene-
accipi potest: ut tamquam gementem et tamquam sepe diu in
flentem deus exaudiuit: intelligatur libera-
ta a peccatis: etiam oīes pueros motus car-
nalis affectionis dominuisse: sicut dicit: Bis
cedute a me oīes qui opamini iniqtatem: qm
exaudiuit dominus vocem fletus mei. Qd cu[m]
ei puererit: non mirum est si iam ita perfecta est:
ut oret pro inimicis suis. Potest ergo ad hoc per-
tinere quod dixit: Erubescant et conturbentur
omnes inimici mei: ut de peccatis agant
penitentiam: quod sine confusione et conturbatio-
ne fieri non potest. Nihil itaque impedit sic acci-
pere et illud quod sequitur: Louerantur et erube-
scant: Id est querantur ad deum: et erubescant
se in prioribus tenebris peccatorum aliqui glo-
riatos. Sicut apostolus dicit: Quia enim glori-
am habuistis aliquando in his in quibus nunc

VII

erubescitis. Qd autem addidit valde velociter: aut ad optantibus affectum: aut ad christi
potentiam referendum est: Qui gerentes quod per do-
lis suis persequerentur ecclesiastis ad euangelij si-
dem tanta temporum celeritate couerterunt.

Explicit Tractatus de ps. vi.

Incipit Tractatus de ps. vii.

Psalms ipsi David que cata-
uit domino per prophetam Chusum gemini.

Dicitur quidem unde occasione ista propheta sumpsum: in regiorum secundo libro cognoscere facile est. Vbi enim Chusus
amicus regis David transitum fecit in partes Absalon filii eius: qui aduersus patrem bellum gerebat: ad exploranda cōsilium et renun-
cianda que aduersus patrem ille moliebat: auctore Achitofel: Qui defecerat ab amici-
tia David: et filium eius aduersus patrem persi-
līs quibus posset: instruebat. Sed quoniam non
ipsa historia in hoc psalmo consideranda est:
de qua propheta mysteriorum velamē assu-
psit: si transitum ad christum fecimus: aufera-
tur velamē. Et primo ipsorum nominū signifi-
cationē interrogemus: quid sibi velit. Non
enī defuerūt interpres: quod hec ipsa non car-
naliter ad litterā: sed spiritualiter inuesti-
gantes: edicrēt nobis quod Chusus interpre-
tat silentium. Gemini autem dexter: Achitofel
fratris ruina. Quibus interpretationib[us] rur-
sum nobis traditor ille Judas occurrit: ut
Absalon eius imaginē gestet: secundum quod pa-
tris pars interpretatur: quia pacatus erga
illū extitit pater: quibus ipse dolis suis bellum
haberet in corde: sicut in psalmo. iii. tra-
ctatum est: Quemadmodum autem inuenit in euangeliō
filios domini nostri Iesu christi dictos es-
se discipulos: sic in eodem euangelio inueni-
tur etiam fratres esse appellatos. Resurgens
enī dominus ait: Valde et dic fratribus me-
is. Et apostolus eum dicit primogenitū in
multis fratribus. Discipuli ergo eius ruina
qui eum tradidit: recte intelligi fratris rui-
na. Qd Achitofel interpretari diximus.
Chusus autem quod interpretatur silentium: recte
accipit aduersus illos dolos domini nostrū
silentio dimicasse: id est altissimo secreto quod
ceceras in israel ex parte facta est: cum do-
minū persequebatur: ut plenitudo gentium
sentraret: et sic omnis israel saluus fieret.
Ad hoc profundum secretū atque silentium cū
venisset apostolus: exclamauit quasi quo-
dam ipsius altitudinis horrore perculitus. O
altitudo diuinitarum sapientie et scientie dei:
quod inscrutabilia sunt iudicia eius: et inue-